

Veszik a lapot!

„A vidéknek is joga van Európához”

Beszélgetés Szoboszlai Zsoltal a Jussról

A Juss — vásárhelyi társadalomismereti és kulturális szemle — 1988 márciusában látott először napvilágot. A folyóiratnak eddig négy száma jelent meg, melléje máris népes szerzőgárda sorakozott fel. A szerkesztőbizottság főként Hódmezővásárhelyen élő fiatal értelmiségiekből szerveződött. A főszerkesztőt — Szoboszlai Zsoltot — az alig egyéves múltja visszatekintő lap körülményeiről, a szerkesztők szándékáról, a szervezőmunka közben szerzett tapasztalatokról kérdeztük.

— Juss: a magyar szóhasználatban a jogos járandóság, a kikövetelhető örökséget jelenti. Azért éppen ez lett a lap neve, mert úgy érzem, a vidéknek is joga van Európához, az európai örökséghez. Ebben a magyarországi feudális vertikumban, ebben a főváros-nagyváros-kisváros-hierarchiában végképp leértékelődött a vidéknek sürgősen újra kell építenie életét. S nekünk, itt élőknek kötelességünk a magunk cselekedeteibe, elképzeléseibe beépíteni azt, amit az elődök valaha már megfogalmaztak. Ehhez azonban meg kell előbb ismernünk azokat az értékeket, amikhez eddig nem juthattunk hozzá. Németh László — hogy igazán nagy elődöt említsék — szellemi örökségét, harmadik utasnak ítélt elképzeléseit például évtizedekig nem vehettük birtokba az itt élők, pedig az is jussuk lenne. A lap koncepciója hasonló igényekhez, szándékokhoz kapcsolódik. Szeretnénk e mezőváros olvasóinak olyan információkat eljuttatni, melyek az itteni életvezetést formálni tudják. Hogy kilépve a provinciális, kis léptékű gondolkodás keretei közül, egy jobbító szándékú, országépítő szemlélettel tudjanak kapcsolódni. Mindezekből logikusan következik, hogy lapunkban az MDF

és a Magyar Néppárt elképzelései is hangot kapnak.

— Hogyan alapít ma egy vidéki népművelő, művelődési ház igazgató lapot?

— Nem könnyen és természetesen nem egyedül. Hatan vagyunk a szerkesztőségben, mindnyájan társadalmi munkában tevékenykedünk. A folyóiratot a Petőfi Sándor Művelődési Ház tartja fenn. Az intézmény költségvetéséből félmilliót csoportosítottunk át a Juss-ra.

— Nem csorbul így a művelődési ház alaptevékenysége?

— Úgy hiszem, minden közművelődési intézmény vezetőjének joga van ma Magyarországon olyan dolgokba fektetni a pénzt, mely a kultúra szempontjából hasznos beruházásnak számít. Mi az egyébként is veszteséges „nagytermes” rendezvények rovására finanszírozzuk a lapot. Azt gondolom, hogy a művelődési intézmények vezetőinek át kellene értékelnük, újra kéne gondolkodniuk lehetőségeiket, bele kellene vágniuk olyan dolgokba, melyek kicsit közelebb állnak a vállalkozáshoz, mint az egyszerű szolgáltatás, vagy a bevétel nélküli szórakoztatás. Én hiszem, hogy lassan a szellemi értékeket is el lehet majd adni. Persze, nem könnyű váltani. A mi vállalkozó kedvünket is retorzió kísérte. A megyében az egyetlen közművelődési intézmény lettünk az idén, amelynek huszonhárom százalékkal csökkentették a költségvetését, és hatvanhárom százalékra emelték a bevételi kötelezettségét. Mi ez, ha nem egy tipikus gazdasági eszközű diszkrimináció? S ezt a Juss-sal értelműltük ki!

— Mindezek ellenére fenn tartják a lapot. Miért?

— Úgy érzem, a lap hatásával lesz a város vezetőinek gondolkodására is. Én reménykedem abban, hogy ha

az igazi reformok működésbe hozzák a jobbító szándékú erőket, a politika és a kultúra összefoghat és státust teremthet, illetve a gazdaság megújulását is eredményezheti.

— Hogyan itéli meg a Juss helyét a megyei lapok mezonyében?

— A fiatal lapoknak pillanatnyilag könnyebb sikert aratni, hiszen az újdonság erejével hatnak, s még nem volt idejük nagy csalódásokat okozni az olvasónak. Az lesz az igazi verseny, ha majd az alakuló pártoknak és a vidéki kisvárosoknak is külön lapjuk lesz.

— Mi a véleménye a két szegedi pártlap körüli bizonytalanságokról, változásokról?

— Ami azt illeti, elég keveset lehet tudni ahhoz róla, hogy az ember megítélhetné a helyzetet. Annyit mindenestre elmondhatok: az MSZMP-nek fel kell végre ismernie, hogy a megalománia nem vezet sehova. S most pláne arra lenne szükség, hogy a párt több csatornán, minél sokszínűbben hirdesse programját. Ha ismét egy szócsőre redukálja hangját, a hatás elmarad, mert a hangerőnél izgalmasabb a több szólam. A Délmagyarország, ha most frissít és fiatal erőket tud megnyerni, új arcot ölthet. A Hírlap pedig, mi, vidékiek nagyon reméljük, nem akar egy másik szegedi lap lenni.

— Visszatérve a Juss-ra: egy év alatt milyen visszajelzéseket kapott a szerkesztőség?

— A legjobb kontroll a megcélzott olvasó érdeklődése. Veszik a lapot. S azt hiszem, azok vesznek, akiknek szájuk. A gondolkodni vágyó, az informálódni akaró, értelmes emberek. Úgy is mondhatnám, a vidéki „értelmesség”.

Pacsika Emília

Iskola lesz a „pártházi” pénzből

A tanács vb tegnapi ülése után a sajtótájékoztatón a pártházak más célú hasznosítása ügyében a következőket tudtuk meg: mivel a két MSZMP-bizottság (a városi és a megyei) megegyezett abban, hogy a Komócsin téri lesz a „mozgalmi ház” — vagyis, a megyei pártbizottság átköltözik a Komócsin téri épületbe —, a Rákóczi téri szárnyat is a megyei tanács használhatja. A tervek szerint úgy, hogy odaköltözteti különböző intézményeit az újszegedi továbbképzési központból. Mármost, ez az újszegedi épület (Közép fasor 1–3.) lesz az, amit megkap a városi tanács annak a pénznek a fejében, amit a Komócsin téri pártház építésére annak idején a városi tanács kasszájából (lakásfelújítási alap) „áldoztak”.

Kérdés: mire használja majd a városi tanács a földszabaduló Közép-fasori épületet? Ez a kérdés nem is igazi, hiszen az újszegedi ház minden különösebb átalakítás nélkül: 12 tantermes középiskola, valamint művelődési célokra is alkalmas. Már csak azt kell eldönteni, hogy mely szegedi középiskola „fejlesztődjön” a földszabaduló épülettel? A bonyolultnak tetsző ügyben tárgyalássorozat folyik, de döntés még azért nincs, mert a városvezetés a megyei tanács írásbeli egyetértését várja. Az ügyeket tovább színezi, hogy a városi tanács egyúttal szeretné megoldani a zeneiskola

elhelyezését is. Miután kiderült, hogy az alsóvárosi kolostor az egyházzal, onnan a szociális otthon a földhivatal jelenlegi épületébe költözne, ez az intézmény pedig a jelenlegi zeneiskola (Tábor utca) helyére. Mindebből talán nem nyilvánvaló, de a terv mégis az, hogy a zeneiskola majd a Közép fasorba költözendő középiskola helyét foglalhatja el.

A tájékoztatón Müller József tanácselnök-helyettes részletezte azt a kisebbfajta sajtóbotrányt, ami a szegedi opera élén bekövetkező változásokat kísérte. Mivel — valószínűleg az újságírók tájékoztatatlansága miatt — több napilapban kész tényként tállaltattott, hogy Gregor József az opera új, kinevezett vezetője, számos félreértés keletkezett. A többi között: az újságokból így értesült annak a színháznak (Győr) a vezetősége, ahová pillanatnyilag még szerződés köti a népszerű énekművész. A tények pedig a következők: amint ezt a Délmagyarországon az operatagozati értekezletről szóló tudósításában megírta, a művészeti vezető kinevezésére a tanács végrehajtó bizottsága jogosult; a tagozati ülés mindössze része volt a tárgyalássorozatnak, amelynek az a célja, hogy az Operaházba szerződött Oberfrank Géza helyére a megfelelő szakembert megtalálják.

A tanácselnök-helyettes azt is bejelentette, hogy az április 1-jétől a Csongrád

Megyei Hírlap főszerkesztőjeként dolgozó Nikolényi Istvánnal szerződést kötöttek: az általa megtervezett szabadtéri évadban, tehát augusztus 31-ig a szabadtéri művészeti vezetői teendőit látta el, mellékállásban. A Szegedi Szabadtéri Játékok, amelynek a megyei lap új főszerkesztője igazgatója volt, harmincmillióval gazdálkodik; az intézmény gazdasági igazgatója, Balázs Ivánné felelős az évad gazdálkodásáért, Szűcsboros János, a műszaki vezetői teendők ellátásáért. A vezetők közötti koordinációs feladatokra megbízást kapott Juhász Pál, a városi tanács osztályvezető-helyettese. A szabadtéri igazgatói állására a tanács pályázatot írt ki.

S. E.

Szombaton 3 helyszínrre várják a rendezők a kórusművek kedvelőit. A Deák Ferenc Gimnáziumban délelőtt 10 órakor kezdődik az Éneklő Ifjúság diszhangversenye. Délután 4 órától a felnőttkórusok minősítő hangversenyét hallgathatják meg az érdeklődők, este 7 órakor pedig a Dóm téren és a Nemzeti Emlécsarnokban kezdődik a nagyszabású színdarab est, melyen a kórusok mellett népzenei együttesek is szerepelnek.

Az Éneklő ifjúság eddig lezajlott 10 hangversenyén 79 kórus lépett fel. Közülük 42 vállalta a megmérettetést, s kérte a zsüri-

Szimfonikus költemény Idegenből

A kellemes meglepetést egyrészt az okozta, hogy a magyar színpadokon rendszerint a műfaj más jeles képviselőivel találkozhatunk (Jandl persze elsősorban költő és nem drámaíró), másrészt a német nyelvet alaposan ismerőknek is komoly feladatot jelentett a beszédoperai stílusban írt mű megértése. Mit jelentett a beszédoperai stílusban írt mű megértése? Jandl szavai-
val élve, a párbeszédek versseknek kijáró feszességgel történő megkomponálását, a darab nyelvének nyomatékos eltávolítását a köznap beszédétől, ami szinte már éneklésnek is felfogható, de mégsem válik énekké. Ez a meghatározás rendkívüli teret enged a színészi képességek kibontásának, hiszen a hanglejtésben felépített kontrasztok széles skáláján belül szabad improvizációra ad lehetőséget.

A magyar olvasó Eörsi István fordításában ismerheti a darabot, melynek szövege 3 soros ritmikus beszéd, „én” és „te” személyes névmások nélkül, kizárólag harmadik személyben és a német konjunktívusznak megfelelően feltételes módban írva.

A szerző nem véletlenül nyúlt e nyelvtani és stilisztikai eszközökhöz. A szöveg

Az osztrák Weiner Ensemble vendégszereplése alkalmából igazi meglepetés érte azokat, akik szerdán este a Kisszínházban megnézték Ernst Jandl: Idegenből című abszurd drámájának előadását.

interpretálásánál kiderül, hogy egy erőteljes korlátok közé szorított, normálistól eltérő feszességgű szövegmondásra és színészi jelenlétre van szükség. Ennél pontosabban kifejezni azt a depressziós állapotot, melyben „a férfi” — elvesztve normális kapcsolatát az élettel —, elszigetelve tengődik otthonában élettársával és barátjával, e nyelvi bravúrok nélkül nem is lehetne. Az abszurd műfajának megfelelően tragikus színezetű ez a monologizáló hármast, melyekben különös nyomatékkal érvényesül a vicc és az ironia.

Az együttes előadása (Dominik Glaubitz — A férfi, Eva Hösemann — A nő, Oliver Trautwein — A másik férfi, Stephan Bruchmeier — a rendező) hűen követi a szerzői utasításokat és autentikus színházi megoldásokkal közvetíti az önmaguktól és a külvilágtól

is teljesen elidegenedett „hősök” belső konfliktusait.

Egy teljesen elidegen, irodajellegű szoba tartja fogságában a szereplőket. A vasállványzatba foglalt fém-székeken, ridegen csillanó plexiüvegeken és a csokor művirágon kívül úgynevezett „életközeli drogok” az előadás rekvizitumai: nyugtatók, halom cigaretták, whisky és a külvilág — a telefon. A szereplők furcsák, mintha az éterben lebegnének, a föld fölé emelt állványzaton, a férfire és a nőre külön szabott járatokon közlekednek. A merev, „kiszabott” mozgás hatásosan erősíti fel a szövegbeli korlátokat. Bár a darab „cselekménye” 24 óra története, az idő teljesen indifferens tényező. Egy kapcsolatot és életforma-modellről van itt szó, melyet a stilizált környezetben folyó „mesterkelt” játék fanyarrá, tanácstalanná, kilátástalanná tesz.

A zene hiánya csak fokozza ezt az elidegenítő hatást, ám Dominik Glaubitz kiváló színészi teljesítményével a szöveg recitálásából áradó zeneiséggel, a hangjelzés és a hangfrekvenciák bámulatos kontrasztoként, a hangszerekkel egy kényszeredett, vegetáló élet „szimfonikus költeményét” közvetíti.

Nagy Márta

„Nincs szükség újabb 56-ra!”

A Kisgazdapárt zászlóbontása Zákányszéken

Zsúfolásig megtelt a zá-
kányszéki Művelődési Ház nagyterme azon az április végi vasárnapon. A Kisgazdapárt tagtoborzó nagygyűlést hirdetett, ez a magyarázat az érdeklődésre.

Papp János szakszövetkezeti tag nyitotta meg a gyűlést, mint a kisgazdák helybeli szervezője, majd Nagy István ismertette a párt történelmi múltját, 1930-as megalakulásától napjainkig. Kiemelte jeles vezetőit: Kovács Bélát, Nagy Ferencet, Bajcsy-Zsilinszky Endrét, Tildy Zoltánt és legutóbbjaként mártír életútját. Ezt követően a Kisgazdapárt megyei szervező titkára, Szeghő István vázolta ideológiai irányelveiket, programcélkitűzéseiket: különös tekintettel a föld-tulajdonviszonyok reformálásának szükségességére, a valódi szövetkezés lehetőségére, a farmergazdálkodási forma esélyeire. Élénk figyelmet és zajos helyeslést váltott ki annak a pártkövetelménynek a bejelentése, hogy „a parasztságot rehabilitálni kell”.

Szót kapva a párt operatív bizottságának elnöke, Boros Imre a napi politikai aktualitásokról, a párt ezek-

kel kapcsolatos álláspontjáról tartott végig figyelemlelkítő ismertetést. Ezek szerint a Kisgazdapárt nem szélsőséges szervezet, támogatja a békés átalakulást kezdeményező, jó szándékú reformtörvényeket. Leszögezte, hogy újabb 56-ra az országnak nincs szüksége, egyúttal kiemelte, hogy egy száláni típusú, ismételt visszarendeződést a Kisgazdapárt az 1944. október 15-i eseményekkel azonos, nemzetellenes támadásnak tekintene. Határozott álláspontja a pártnak — mondtotta —, hogy a bíróságok és a fegyveres testületek pártsemlegességét meg kell valósítani, a közösségi pénzt szükségtelenül emésztő és a demokratikus jogállamiság kifejezését fenyegető, a félelem mentes politizálást gátló fegyveres pártörseget a legrövidebb időn belül fel kell számolni. E megállapításokat nagy taps követte.

A hozzászólók egyetértettek a párt ideológiai célkitűzéseivel és nagy érdeklődést mutattak a földdel kapcsolatos esetleges tulajdonviszony-változások módjaitól.

Sz. I.

Dalolónap

től minősítését. 18 kórus arany, 17 ezüst, 7 pedig bronz oklevelet nyert. Nyolc kórus műsorát tartották érdemesnek rádió-, illetve hanglemezfelvételre. Három kórust országos szaktáborban való részvételre javasoltak.

A legjobbak közül a diszhangversenyen a következő kórusok és karnagyok léptek fel: a Rókus I. Számú Ált. Isk. Kicsinyek Kórusa (Czakó Jánosné), a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola II. Számú Gyakorló Isk. Kó-

rusa (Juray Miklósné), a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. Számú Gyakorló Iskola Mozart Kamarakórusa (Országhné Diamant Ágnes), a Béke Utcai Ált. Isk. Kórusa (Korsósné Balogh Katalin), a makói Széchenyi Ált. Isk. Kórusa (Háló Ilona), a Mindszenti Közpon-ti Ált. Isk. Kórusa (Hős Mária), a Szirmai István Ált. Isk. Kórusa (Nemes Éva), a kisteleki II. Rákóczi Ferenc Ének-Zenei Ált. Isk. Kórusa (Balogh Irén), a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola I. Számú Gyakorló Iskola Kodály Kórusa (Kalmár Ferencné), az Ifjú Zenebarátok Kórusa (Erdős János).

Több menekült Romániából

A Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága útiokmányának — az úgynevezett vöröskeresztes útlevél — ügyintézésével is foglalkozik mostantól a Magyar Vöröskereszt romániai menekülteket segítő irodája. A dokumentumot csak a Romániát elhagyók kényesíthetik, s csupán akkor, ha birtokukban van annak az országnak a befogadó nyilatkozata, ahol letelepedni szándékoznak.

Nagy Örsné irodavezető és Kucsma Ilona, a Vöröskereszt munkatársa elmondta: hazánkba az elmúlt hetekben újból több menekült érkezett, s közülük minden harmadik személy román anyanyelvű. Növekszik azoknak a száma, akik új hazaként nem Magyarországot választják. A tovább utazni szándékozók többnyire az idegen ajkúak, akik egy részében valószínűtlenül szép kép él hazánkról, s ebben csalódva keresik boldogulásukat egy harmadik országban. Mások eleve átutazó helyként választják Magyarországot, azonban amíg helyzetük megoldódik, a magyar vendégszeretetet élvezik. Ellátásuk ugyanolyan, mint az Erdélyieké.

A romániai menekülteket segítő iroda az újonnan érkezőknek egyszeri gyorssegélyt ad. Az egyedül lévők, valamint a családfők 1500, a családtagok 1000 forintot kapnak a vöröskereszt erre a célra létesített számlájáról. A lakossági adományokból összegyűlt használt ruhaneműből igény szerint válogathatnak. Ugyancsak az iroda gondoskodik takaróról, ágyneműről, tisztálkodási szerekéről. Az iroda munkatársai háztartási felszerelés és bútordomány közvetítését is vállalják.

Az iroda tavaly 14 700, idén több mint 6000 menekültnek segített. Terveik között szerepel, hogy a befogadó állomásokon tisztasági csomagot, ruhát osztanak, a határállomásokra pedig — igény szerint — ruhaneműt küldenek. Munkájukhoz továbbra is nélkülözhetetlen a lakosság segítsége. A csekszámlaszámuk változatlan: MNB 508-11468-0. (MTI)